

7.5

44942

A KONSTANTINÁPOLYI MAGYAR TUDOMÁNYOS INTÉZETNEK

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
MINISTER 9.764/1916. ELN.
SZ. A. KELT RENDELETÉVEL KIADOTT

SZERVEZETI SZABÁLYZATA

KIADJA A
VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISTERIUM

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. NYOMÁSA
1916

A KONSTANTINÁPOLYI
MAGYAR
TUDOMÁNYOS INTÉZETNEK

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
MINISTER 9.764/1916. ELN.
SZ. A. KELT RENDELETÉVEL KIADOTT

SZERVEZETI SZABÁLYZATA

KIADJA A
VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM

BUDAPEST
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R.-T. NYOMÁSA
1916

Az intézet célja.

1. §.

A konstantinápolyi magyar tudományos intézet állami intézmény, amelynek az a célja, hogy az egyetemes történelemmel, főleg a bizanci-magyar és a török-magyar érintkezések kutatásával, a classica és keresztény archaeológiával, Bizanc és az Iszlám művészetének történetével, végül a keleti, elsősorban török-magyar összehasonlító nyelvészettel foglalkozó szaktudósoknak kutatásaik helyszini folytatására módot adjon, ezzel az említett tudományzajok hathatósabb fejlesztését intézményesen biztosítsa s egyszerűsmind a hazai tudományosságnak a török szellemi élettel való kapcsolatát erősítse.

Az intézet a vallás- és közoktatástügyi minis-ter fenhatósága alá tartozik.

Az intézet pecsétje a magyar állam kis címé-
réből áll a következő körirattal: KONSTANTINÁPOLYI
MAGYAR TUDOMÁNYOS INTÉZET.

Az igazgató-tanács.

2. §.

Az intézet működésének általános irányítása és közvetlen felügyelete a Budapesten működő igazgató-tanács feladata, amelynek címe:

A KONSTANTINÁPOLYI MAGYAR TUDOMÁNYOS INTÉZET IGAZGATÓ-TANÁCSA.

Az igazgató-tanács elnökét a vallás- és közoktatásügyi minister kéri fel erre a tisztre.

Az igazgató-tanács ügyvezető alelnöke a vallás- és közoktatásügyi ministeriumnak az az államtitkára, akinek ügykörébe a művészeti ügyek tartoznak. Helyettesét esetről-esetre jelöli ki.

Az igazgató-tanács tagjai:

1. Hivatalból

a) a vallás- és közoktatásügyi ministerium művészeti, egyetemi és műszaki osztályainak főnökei;

b) a Magyar Nemzeti Múzeum, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum és az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum igazgatója.

2. Kinevezés alapján az intézet által felülbírt tudományosak művelői közül a vallás- és közoktatásügyi minister által öt-öt évre kinevezett hat tag. Az öt éves ciklus lejártával, valamint időszakos üresedés esetében új tagok kinevezésére az igazgató-tanács tesz a ministernek javaslatot.

Az igazgató-tanács, ha szükségesnek látja, üléseire esetenként az intézet igazgatóját is meghívhatja.

Az igazgató-tanács előadó jegyzőjét, aki egyzersmind a fogalmazási tennivalókat is ellátja, a vallás- és közoktatásügyi minister jelöli ki.

Az igazgató-tanács tagjait ülésre az elnök vagy helyettese hívja össze. A határozatképességhez az elnökön kívül legalább négy tag jelenléte szükséges.

Az igazgató-tanácsnak saját pecsétje van, mely a magyar állam kis címeréből áll a következő körirattal: A KONSTANTINÁPOLYI MAGYAR TUDOMÁNYOS INTÉZET IGAZGATÓ-TANÁCSA.

Az igazgató-tanács irodai tennivalóit a vallás- és közoktatásügyi ministerium segédhivatala látja el.

3. §.

Az igazgató-tanács:

a) az intézet igazgatójának és titkárának megbízására nézve üresedés esetében a ministernek javaslatot tesz;

b) az igazgató előterjesztése alapján megállapítja és a minister elé terjeszti az intézeti alap évi költségvetésének tervezetét;

c) az intézeti alap évi számadását véleményes jelentés kíséretében a ministerhez terjeszti fel;

d) tárgyalja az intézeti tagok tudományos működéséről szóló évi jelentést, arra esetleg észrevételeket tesz s ha szükségesnek látja, új feladatokra is rámutathat;

e) az ösztöndíjak kiadásáról, illetőleg az intézet tagjainak felvételéről az igazgató meghallgatása után határoz;

f) az igazgató indokolt előterjesztésére olyan tagoktól, akiknek az intézetben való tudományos munkássága nem jár kielégítő eredménnyel, az ösztöndíjat az első félév végével, azoktól pedig, akik az intézet tudományos szellemének komolyságával össze nem férő viselkedést tanusítanak, félév közben is bármikor megvonhatja;

g) nagyobb és fontosabb tanulmányutakra az igazgató előzetes tájékoztatása alapján engedélyt ad;

h) intézkedik mindazon ügyekben, melyekben az intézet igazgatója hozzáfordul.

Az e) és f) pont értelmében hozott határozatokhoz a vallás- és közoktatásügyi minister jóváhagyása szükséges.

Az igazgató.

4. §.

Az intézet élén az igazgató áll, akit az igazgató-tanács javaslata alapján az intézet által képviselt tudománysszakok valamelyikének művelői közül a vallás- és közoktatásügyi minister biz meg ezzel a tiszttel.

Az igazgató:

a) irányítja az intézet tudományos munkásságát; gondoskodik arról, hogy az intézeti tagok működése az intézet általános céljaival összhangban álljon; az intézeti tagok tudományos működéséről és tanulmányutjaik eredményéről évenként az igazgató-tanács útján a ministernek jelentést tesz;

b) szerkeszti a titkár és a tagok közreműködésével az intézet kiadványait (18. §.), a nyomdával és kiadóval kötött szerződések tervezetét elkészíti és előzetes jóváhagyás végett az igazgató-tanácsnak bemutatja;

c) a titkárral együttesen ellátja az intézet adminisztrációját; az intézeti költségvetés tervezetének megállapítására nézve az igazgató-tanácsnak előterjesztést tesz, a költségvetési év elteltével az intézeti javadalmazás felhasználásáról az igazgató-tanács útján a ministernek számot ad; az intézet tudományos és egyéb felszerelésére és a tanulmányutakra költségvetésileg előirányzott összegek keretén belül utalványoz, nagyobb és fontosabb tanulmányutakhoz azonban előzetes tájékoztató jelentés alapján az igazgató-tanács engedélyét eszközi ki;

d) kéthónaponként legalább egyszer tudományos előadások tartásáról gondoskodik, amelyekben az intézet tagjain kívül idegen szakértők is közreműködhetnek, s ezzel az intézetnek a nemzetközi tudományos életbe való bekapcsolódását ápolja és erősíti;

e) gondoskodik arról, hogy az intézet tagjai általában a Konstantinápolyban tudományos célból időző magyarok a város műemlékeit és muzeumait szakszerű vezetés mellett ismerhessék meg és őket tudományos céljaik elérésében támogatja.

A titkár.

5. §.

A titkárt az igazgató-tanács javaslatára a vallás- és közoktatásügyi minster bizza meg ezzel a tiszttel.

A titkár az intézeti rendre közvetlenül felügyel, ellátja a pénztári és számviteli tennivalókat, kezeli az intézet könyvtárát és az igazgatónak az összes adminisztratív feladatokban segédkezik.

A titkár egyszersmind helyettesíti az igazgatót, ha ez távol van.

6. §.

Az igazgató és a titkár az állásukkal járó rendszeresített illetményeken felül az intézetnél teljesített szolgálatuk idejére működési pótlékot kapnak.

Az intézet tagjai.

7. §.

Az intézet kötelékébe rendes, rendkívüli és pártoló tagok tartoznak.

Rendes tagok az ösztöndíjas helyekre kiküldött szakférfiak.

Rendkívüli tagok az intézet volt tisztviselői és ösztöndíjasai, akik eltávazásuk után is meg-

maradnak az intézet kötelékében; bevonhatók az intézet által eszközölt tudományos kutatásokba, expedíciókba; önálló feladatokkal bízhatók meg; dolgozataikat az igazgató hozzájárulásával az intézet kiadványaiban közzétehetik.

Pártoló tagok azok, akik az intézet tudományos céljainak megvalósításához legalább ötezer koronával járulnak hozzá. A pártoló tagok az intézet kiadványait részben ingyen, részben mérsékelt áron kapják.

8. §.

Az intézet rendes tagjai tartoznak tanulmányaikról az igazgatónak kívánatra bármikor beszámolni, az intézeti kiadványok előállításában neki segédkezni és az intézetben rendezett felolvasásokban közreműködni.

9. §.

Az igazgató, a titkár és az intézet rendes tagjai az intézet épületében laknak. Ezeken kívül, amennyiben a hely megengedi, szállást kaphatnak az intézetben az átmenetileg Konstantinápolyban időző hazai és külföldi kutatók is.

Az igazgatónak arra kell törekednie, hogy az intézeti tagok egymást tudományos működésükben állandó érintkezés útján is támogassák és így az egészséges tudományos közszellem kifejlesztéséhez hozzájáruljanak.

Az intézet házirendjét az igazgató-tanács jóváhagyásával az igazgató alapítja meg.

Az ösztöndíjak és adományozásuk módja.

10. §.

Az intézetnél évenként kiosztásra kerülő ösztöndíjak összege egyenként 3000 koronát tesz ki.

Ha az ösztöndíjas helyek valamelyikét olyan pályázó nyeri el, aki már állásban van, úgy ösztöndíj helyett az állásával járó illetményeket tartja meg; ha azonban illetményeinek összege nem éri el a 3000 koronát, úgy az illetmények és az ösztöndíj összege közötti különbözetre is igénye van, amelyet negyedévi részletekben mint külföldi tartózkodási pótlékot utalnak ki részére.

11. §.

Ösztöndíjban az a magyar állampolgár részesülhet, aki valamelyik egyetem bölcsészeti karán az intézet által felölelt tudományszakok valamelyikéből mint főtárgyból doktori fokozatot nyert, ha az oklevél megszerzése és azon időpont között, melyben az ösztöndíj esedékessé válik, öt évnél hosszabb idő nem telt el.

Ösztöndíjban részesülhet továbbá az, akinek középiskolai tanári vagy építési oklevele van, ha az intézet által felölelt tudományszakok valamelyikében eredményes munkásságot mutat fel és ha az oklevél megszerzése és az ösztöndíj esedékessé válása között öt évnél hosszabb idő nem telt el.

Ama feltétel alól, hogy a doktori, tanári vagy építési oklevél megszerzése és az ösztön-

díj esedékessé válása között legfeljebb öt évi időköznek szabad elteltie, a vallás- és közoktatásügyi miniszter az igazgató-tanács javaslatára különösen érdemes pályázó részére felmentést adhat.

A pályázati kérvényhez csatolni kell:

a) az egyetemi végbizonyítványt és a doktori (tanári, építési) oklevelet;

b) a doktori értekezést két példányban;

c) bizonyítványt, melyben az az egyetemi tanár, akinél a pályázó a főszakból doktorátust tett, igazolja a szemináriumi gyakorlatokban való eredményes munkásságot;

d) az esetleges irodalmi működést igazoló, nyomtatásban megjelent dolgozatokat.

A pályázónak a kérvényben elő kell adnia életrajzi adatait, továbbá meg kell jelölnie eddigi tanulmányainak irányát és azt a célt, amelyre intézeti munkásságát elsősorban akarja fordítani.

12. §.

Az ösztöndíjakra vonatkozó pályázatot az igazgató-tanács ügyvezető alelnöke minden év január havában a hivatalos lapban kihirdeti és ezenkívül közzéteszi még az érdekelték körében elterjedt egy vagy két szaklapban is.

A pályázati kérvényeket a 11. §-ban felsorolt mellékletekkel együtt március hó 1-jéig kell az igazgató-tanácsához benyújtani.

13. §.

Az igazgató-tanács ügyvezető alelnöke a kérvényeket mellékleteikkel együtt a határidő eltelte után az intézet igazgatójának adja ki véleményezés végett és az ő véleményes jelentésével együtt terjeszti azokat határozat végett az igazgató-tanács elé.

Az ösztöndíjak odaitélésénél lehetőleg figyelemmel kell lenni arra, hogy az intézet által felölelt tudományok (1. §.) mindegyike képviselve legyen az ösztöndíjasok sorában.

Az igazgató-tanács emellett tekintetbe veheti azt is, hogy a főiskoláknak, muzeumoknak és egyéb tudományos intézeteknek milyen szakmában működő munkaerőkre van elsősorban szükségük.

14. §.

Az ösztöndíj egy évre szól és rendszerint csak egy évvel hosszabbítható meg.

Az ösztöndíj meghosszabbítására vonatkozó kérvényt három hónappal az ösztöndíjas év eltelte előtt az intézet igazgatójánál kell benyújtani, aki azt véleményes javaslata kíséretében határozat végett az igazgató-tanácsához terjeszti fel. A kérvényben részletesen számot kell adni az intézetben töltött idő alatt végzett tudományos munkásságról és egyúttal a következő év munkaprogramját is ki kell fejteni.

15. §.

Az igazgató-tanács az ösztöndíjak ügyében hozott határozatait jóváhagyás végett olyan időben terjeszti fel a miniszterhez, hogy az eredményről az első ízben pályázók július 1-jéig, az ösztöndíjnak másodízben való kiadását kérők pedig augusztus 1-jéig értesülhessenek.

16. §.

Az ösztöndíjat az igazgató előzetes havi részletekben fizeti ki. Az első részlet szeptember 1-én válik esedékessé.

Pénzkezelés.

17. §.

Az intézet céljaira a miniszter által utaltatott javadalmakat alapszerűen kell kezelni.

Az intézetnek tagsági díjakból, adományokból, kiadványai elárúsításából stb. befolyó saját jövedelmeit is ehhez az alaphoz kell csatolni.

Az alapot az igazgató-tanács ügyvezető alelnöke kezeli.

Egyebekben a pénzkezelés és számvitel módját a vallás- és közoktatásügyi miniszter külön szabállyal állapítja meg.

Könyvtár.

18. §.

Az intézetnek saját könyvtára van, melyet a tagokon kívül az igazgató engedélye alapján

megfelelő igazolás mellett a Konstantinápolyban élő vagy átmenetileg ott időző tudósok és művészek is használhatnak

Egyebekben a könyvtár használatának szabályait az igazgató-tanács jóváhagyásával az igazgató állapítja meg.

Kiadványok.

19. §.

Az intézet »A konstantinápolyi magyar tudományos intézet közleményei« címén évenként sorozatos kiadványt tesz közzé, amely magyar és német nyelven jelenik meg. (4. §. b) pont.) E kiadvány elsősorban arra szolgál, hogy benne az intézeti tagok tudományos kutatásairól számot adjanak és ezek eredményeit szakszerűen feldolgozzák.

Egyes külön kiadványok közrebocsátását az igazgató előterjesztésére esetről-esetre az igazgató-tanács határozza el.

Életbelépés.

20. §.

Ez a rendelet kihirdetése napján lép életbe.